

КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ СУЧАСНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ПСИХОТЕРАПІЇ

КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Початок психологічної практики та професійна етика

Освітній рівень	II (магістерського) рівня вищої освіти (назва рівня вищої освіти)
Галузь знань	C Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини (шифр і назва галузі знань)
Спеціальність	S4 Психологія (код й найменування спеціальності)
Освітня програма	Психологія забезпечення ментального здоров'я

Розробник: Дар'я ТРОФІМОВА, кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри соціальної психології

(підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри соціальної психології

протокол № 10 від 23 червня 2025 року

Завідувач кафедри

(підпис)

Дар'я ТРОФІМОВА
(ім'я та прізвище)

Схвалено гарантом освітньої програми Психологія забезпечення ментального здоров'я

Гарант ОП

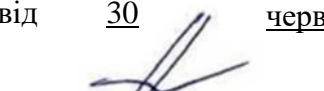

(підпис)

Тетяна РЯХОВСЬКА
(ім'я та прізвище)

Розглянуто на засіданні Ради якості вищої освіти

протокол № 5 від 30 червня 2025 року

Голова РЯВО

(підпис)

Наталія ЗАВ'ЯЗКІНА
(ім'я та прізвище)

ВСТУП

Робоча програма освітнього компонента «Початок психологічної практики та професійна етика» розроблена на основі Методичних рекомендацій до розроблення і оформлення робочої програми освітнього компоненту, затвердженої Вченою Радою Київського інституту сучасної психології та психотерапії від 22 лютого 2024 року, протокол №7.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робочу програму освітнього компонента «Початок психологічної практики та професійна етика» складено відповідно до освітньо-професійної програми «Психологія забезпечення ментального здоров'я» другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності С04 Психологія.

Статус освітнього компонента – обов'язковий.

Обсяг освітнього компонента – 3.5 кредитів ECTS.

Семестровий контроль – залік

Мета та завдання освітнього компонента.

Метою освітнього компонента є: формування у здобувачів системного уявлення про професію психолога, етичні засади та нормативні вимоги психологічної діяльності, а також розвиток готовності до початку самостійної практики з урахуванням меж компетентності, відповідальності та професійної ідентичності.

Завданнями освітнього компонента є:

- сформулювати розуміння кваліфікаційних вимог, ролей і сфер діяльності сучасного психолога;
- ознайомити з основними етичними принципами, стандартами та ризиками професійної практики;
- сформулювати уявлення про види та цілі психологічної допомоги, а також методи психотерапії з доведеною ефективністю;
- сприяти усвідомленню особистісних ресурсів і обмежень майбутнього психолога та підготувати до відповідального входження у професійну практику.

Компетентності здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітнього компонента

Код	Зміст компетентності
Інтегральна компетентність	
ІК1	Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.
Загальні компетентності	
ЗК1.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК4.	Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК5.	Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
ЗК6.	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
ЗК7.	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
Фахові компетентності	
СК3.	Здатність обирати і застосовувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК4.	Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.
СК5.	Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.
СК8.	Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.
СК9.	Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

Програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітнього компоненту

Код	Програмні результати
ПР1.	Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.
ПР6.	Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.
ПР8.	Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.
ПР9.	Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

2. ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Структура освітнього компоненту

№ теми	Назва розділів і тем	Кількість годин					
		Всього	Аудит.	у тому числі			
				Лекції	Прак.	Прак. конт./ сем.	С.р.
Блок 1							
1	Тема 1. Кваліфікаційні характеристики професії психолога	11	2	2			9
2	Тема 2. Сфери і види діяльності психолога	12	3	1	2		9
	Тема 3. Етичні принципи в роботі психолога	12	3	1		2	9
	Тема 4. Види і цілі психологічної допомоги	13	3	1		2	10
	Всього годин за блок 1	48	11	5	2	4	37
Блок 2							
	Тема 5. Особистісні якості психолога	13,5	1,5	1,5			12
	Тема 6. Перелік методів психотерапії з доведеною ефективністю	10	10	6	2	2	-

	Тема 7. Види діяльності психолога	14	1	1			13
	Тема 8. Початок практики психолога	19,5	6,5	2,5	2	2	13
	Всього годин за блок 2	57	19	11	4	4	38
	Всього годин	105	30	16	6	8	75

Зміст освітнього компонента

Блок 1.

Лекція 1. Кваліфікаційні характеристики професії психолога. Розгляд професії психолога в контексті сучасної системи психологічних наук і практик. Кваліфікаційні вимоги до психолога, професійні ролі, межі компетентності та відповідальності. Українські й міжнародні стандарти підготовки та діяльності психологів.

Література:

1. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 1 Професії працівників, що є загальними для всіх видів економічної діяльності. Розділ 1 Професії керівників, професіоналів, фахівців та технічних службовців. Видання третє, доповнене та перепрацьоване. Із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства соціальної політики N 951 від 22.09.2015. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0336203-04#Text>
2. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 78 Охорона здоров'я. Із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства охорони здоров'я № 138 від 25.01.2023. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va117282-02#Text>
3. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 80 Соціальні послуги. Згідно з Наказом Міністерства соціальної політики N 518 від 29.03.2017. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0518739-17#n11>

Лекція 2. Сфери і види діяльності психолога. Аналіз основних сфер професійної діяльності психолога (освіта, охорона здоров'я, соціальна сфера, бізнес, кризові контексти). Різновиди практики та особливості роботи в різних інституційних умовах. Міждисциплінарна взаємодія та професійні межі.

Література:

1. Наказ Міністерства охорони здоров'я № 199 від 15.04.2008. Про затвердження Порядку застосування методів психологічного і психотерапевтичного впливу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0577-08#Text>
2. Наказ Міністерства освіти і науки №509 від 22.05.2018. Про затвердження Положення про психологічну службу у системі освіти України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18#Text>
3. Наказ Міністерства охорони здоров'я № 2118 від 13.12.2023. Про організацію надання психосоціальної допомоги населенню. [Про організацію надання психосо... | від 13.12.2023 № 2118 \(rada.gov.ua\)](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z02118-23#Text)

Лекція 3. Етичні принципи в роботі психолога. Основні етичні принципи психологічної діяльності: відповідальність, компетентність, конфіденційність, повага до гідності клієнта. Етичні дилеми початку практики. Нормативні документи та етичні кодекси психолога.

Література:

1. Етичний кодекс психолога Національної психологічної асоціації. Ред. Н. Коржова. 2021. https://www.npa-ua.org/files/ugd/86d9b8_91576161f5464bc2a8b1fa49dc327fd4.pdf

2. Рекомендації та зауваження щодо висвітлення психологами, публічними особами та ЗМІ тем жорстокого поведіння, злочинів проти сексуальної недоторканності особистості та інших злочинів у період війни. Етична комісія Національної психологічної асоціації. 2022. https://www.npa-ua.org/files/ugd/86d9b8_ea36762945a840c29c1de53b7ea5a232.pdf

Лекція 4. Види і цілі психологічної допомоги. Огляд основних видів психологічної допомоги: консультування, психотерапія, психокорекція, психоосвіта, кризове втручання. Цілі психологічної роботи та критерії її доцільності. Вибір форми допомоги з урахуванням запиту та контексту.

Література:

1. Сергієнко Н. П. Загальна психологія. Вступ до спеціальності. Текст лекцій. Харків: Національний університет цивільного захисту України, 2018. 41 с. <http://29ujmоб.257.cz/bitstream/123456789/7396/1/%D0%92%D1%81%D1%82%D1%83%D0%BF%20%D0%B4%D0%BE%20%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%20%28%D1%82%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D0%B9%29%202018.pdf>

2. Матеріали Національної психологічної асоціації України. <https://www.npa-ua.org/>

Блок 2.

Лекція 5. Особистісні якості психолога. Розгляд особистісних характеристик, необхідних для професійної діяльності психолога. Роль рефлексії, емоційної зрілості, здатності до саморегуляції та професійних меж. Поняття та значення автентичності для практики психолога.

Література:

1. Цільмак О. М. Класифікація професійно важливих якостей психолога-консультанта. — Юридична психологія. 2020. № 2 (27). <https://doi.org/10.33270/03202702.17>

2. Кобилянська Т. В. Особистісні та професійно важливі якості майбутнього психолога. <https://seanewdim.com/wp-content/uploads/2021/04/Personal-and-professionally-important-qualities-of-the-future-psychologist-T.-V.-Kobylianska.pdf>

3. Федан О.В. Особливості автентичності практичного психолога: теоретичний аналіз. Теоретичні і прикладні проблеми психології. Збірник наукових праць. – Светловодськ. - №3 (38). – 2015. - С. 493-500

Лекція 6. Методи психотерапії з доведеною ефективністю. Огляд основних психотерапевтичних підходів, ефективність яких підтверджена науковими дослідженнями та визнана в Україні. Межі застосування методів та відповідальність за їх використання.

Література:

1. Перелік методів психотерапії з доведеною ефективністю. <https://ips.ligazakon.net/document/RE41474>

2. Мушкевич М. І. Основи психотерапії : навч. посіб / М. І. Мушкевич, С. Є. Чагарна ; за ред. М. І. Мушкевич. – Вид. 3-тє. – Луцьк : Вежа-Друк, 2017. – 420 с.

Лекція 7. Види діяльності психолога. Огляд сутності, специфіки та форм просвітницької, профілактичної консультативної та корекційної діяльності практичного психолога. Їхня мета та задачі.

Література:

1. Біла О.Г. Соціально-психологічні детермінанти особистісного становлення психолога-практика //Проблеми загальної та педагогічної психології: Збірник наук. пр. Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України /Заред. С.Д. Максименка.— К.: ГНОЗІС, 2003. - ТУ. - 4.6. - С. 18-22.

2. Мельник Ю., Шаргородська С. Організаційно-методичні аспекти діяльності практичного психолога//Психологічна газета, 2008, №4.

Лекція 8. Початок практики психолога. Підготовка до виходження в професійну практику: правові, етичні та організаційні аспекти. Питання супервізії, особистої терапії, професійної ідентичності та відповідальності перед клієнтом. Типові труднощі початку практики та способи їх подолання.

Література:

1. Основи практичної психології/В. Панок, Т. Титаренко, Н. Чепелева та ін.: Підручник. – К., 2006.

2. Верко С.С. Психолог в організації: «за» і «проти» //Актуальні проблеми психології: Соціальна психологія. Психологія управління. Організаційна психологія. - Т. 4. - К.: Інститут психології ім. Г.С. Костюка, 2002. - С. 207-211.

Теми практичних (семінарських) занять освітнього компоненту

№ з/п	Назва теми	Кількість годин практичних	Кількість годин практичних контактних/семінарських
1	Блок 1		
	Семінар 1. Сфери і види діяльності психолога. <i>Практична задача №1:</i> Створіть таблицю, де порівняйте принаймні 5 сфер діяльності психолога (освіта, медицина, бізнес, спорт, кризова допомога). Для кожної вкажіть: - головні завдання психолога; - типові методи роботи; - цільові групи клієнтів; - основні професійні виклики.	2	
	Семінар 2. Етичні принципи в роботі психолога. <i>Практична задача №2:</i> Обговорення етичних стандартів та робота з кейсами та етичними дилемами		2
	Семінар 3. Види і цілі психологічної допомоги. <i>Практична задача №3:</i> Розробка власної моделі психологічної допомоги для конкретної цільової групи або обговорення практичних питань.		2
2	Блок 2		

	<p>Семінар 4. Перелік методів психотерапії з доведеною ефективністю.</p> <p><i>Практична задача №4:</i> Оберіть один з методів психотерапії з доведеною ефективністю та розкрийте більше його суть, звертаючись до історії виникнення, переваг та недоліків цього методу і вашого особистого ставлення: чим вас цікавить цей метод? Або чим відштовхує?</p> <p>Об'єм роботи 750-1500 слів.</p> <p><i>Практична задача №5:</i> Створення портрету психолога.</p>	2	2
	<p>Семінар 4. Початок практики психолога.</p> <p><i>Практична задача №6:</i> Візьміть аркуш паперу, розділіть його навхрест на чотири квадрати. Спочатку перенесіться на 5 років уперед і уявіть, що у вас все вже вийшло. Запишіть у першому квадраті все, що ви маєте і вмієте, залежно від того, якою була ваша мета. У другому квадраті запишіть усе, що хотіли б мати через півтора-два роки. У третьому квадраті напишіть, чого вам хочеться досягти за півроку. У останньому квадраті вам слід записати 5 перших кроків, які слід робити вже зараз.</p> <p><i>Практична задача №7:</i> Тренування різного виду запитання. Обговорення питань початку практики.</p>	2	2
3	Залік		2
Разом		6	6

Самостійна робота освітнього компонента

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Блок 1		
1	Тема 1. Кваліфікаційні характеристики професії психолога.	9

	<i>Завдання 1.</i> Зробіть міні-дослідження: порівняйте кваліфікаційні вимоги до психолога в Україні та ще в одній європейській країні (1-2 сторінки).	
2	Тема 2. Сфери і види діяльності психолога. <i>Завдання 1.</i> Напишіть есе (2–3 сторінки) на тему: «Які сфери діяльності психолога є найбільш актуальними в сучасній Україні та чому?». У тексті обов’язково посилайтесь на нормативні документи (Класифікатор професій, стандарти освіти, рекомендації МОЗ чи EFPA).	9
3	Тема 3. Етичні принципи в роботі психолога. <i>Завдання 1.</i> Створіть таблицю, де порівняєте етичні принципи психолога в Україні та міжнародних організацій (АРА, EFPA, BPS). Колонки: «Принцип», «Україна», «Міжнародні стандарти», «Спільне», «Відмінне».	9
4	Тема 4. Види і цілі психологічної допомоги. <i>Завдання 1.</i> Проаналізуйте одну із ситуацій: «До психолога звертається клієнт, який пережив втрату», або «Компанія запрошує психолога для запобігання вигоранню у співробітників». Необхідно: - визначити, який вид допомоги є найбільш доречним; - обґрунтувати вибір; - сформулювати основні цілі допомоги в даному випадку.	10
	Блок 2	
5	Тема 5. Особистісні якості психолога. <i>Завдання 1.</i> Опишіть свій Я-образ психолога, який повинен мати дві складові: - Я-реальне (як ви відчуваєте себе як спеціаліста в цей момент, які компетенції, знання та навички ви вже маєте) - Я-ідеальне (які компетенції, знання та навички ви хотіли б мати, який ідеальний образ себе як психолога ви маєте в уяві). Напишіть один крок, який ви можете зробити вже зараз (сьогодні, завтра чи найближчими часом), щоб зробити Я-реальне ближче до Я-ідеального. Зробіть цей крок.	12
6	Тема 7. Види діяльності психолога. <i>Завдання 1.</i> Оцініть кожну техніку слухання з точки зору того, наскільки вона зможе допомогти вам зрозуміти партнера. Ці техніки потрібно оцінювати за семибальною шкалою (-	13

	<p>3; - 2; -1; 0; 1; 2; 3), де оцінка -3 означає, що техніка зовсім не сприяє розумінню партнера, а +3 - сприяє найбільше, 0 - є нейтральною.</p> <p>Техніка 1. У бесіді ми супроводжуємо висловлювання партнера репліками типу: «Дурниці ти говориш», «Ти, я бачу, в цьому питанні нічого не розумієш», «Я міг би вам це пояснити, але боюсь, ви не зрозумієте»</p> <p>Техніка 2. Ми супроводжуємо мовлення партнера висловлюваннями типу «Так-так...», «Угу...»</p> <p>Техніка 3. Ми дослівно повторюємо висловлювання партнера. При цьому можна почати зі вступної фрази: «Як я вас зрозумів...», «На вашу думку...», «Ти вважаєш...»</p> <p>Техніка 4. У ході бесіди ми вставляємо висловлювання типу: «Час перейти до предмету розмови...», «Ми дещо відволікаємося від теми...», «Давай повернемося до мети нашої розмови...» і т.п.</p> <p>Техніка 5. Ми намагаємося знайти у партнера розуміння тільки тих проблем, які хвилюють нас самих</p> <p>Техніка 6. Ми намагаємося зробити логічні висновки з висловлювання партнера або висунути припущення відносно причин висловлювання. Ввідною фразою може бути: «Якщо враховувати те, що ви сказали, то виходить, що...», «Ви так вважаєте, мабуть, тому, що:...»</p> <p>Техніка 7. Ми відтворюємо висловлювання партнера в узагальненому скороченому вигляді, коротко формулюємо найсуттєвіше в його словах. Почати можна з такої вступної фрази: «Вашими основними ідеями, як я зрозумів, є...» або «Іншими словами, ти вважаєш, що ...»</p> <p>Техніка 8. Ми ставимо партнеру запитання за запитанням, прагнучи з'ясувати щось, але не пояснюємо своїх цілей</p> <p>Техніка 9. Ми не приймаємо до уваги того, що говорить партнер.</p>	
7.	Тема 8. Початок практики психолога.	13

	<p>Завдання 1. Надайте відповіді на питання.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Навіщо мені це? Чому я хочу розпочати свою практику? 2. Якщо в мене все вийде, ким я буду, що робитиму, і що я матиму? 3. Скільки часу я готовий реально приділяти безпосередньо роботі з клієнтами та своєму розвитку в професії? 4. Хто буде моєю підтримкою? 5. Що я вже вмію, а що можу освоїти найближчим часом? <p>Завдання 2. Створіть інформаційну згоду клієнту, яку ви будете надсилати клієнтам на початку роботи з ними.</p>	
Разом		75

3. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби та обладнання: екранні (електронні презентації, віртуальні зали для відпрацювання практичних навичок), комп'ютерні (комп'ютери, планшети, освітні платформи, електронні бібліотеки).

Програмне забезпечення: системне ПЗ (операційні системи, драйвери, програми статистичної обробки даних SPSS, Jamovi), освітні платформи (LMS) для дистанційного навчання, керування курсами (Moodle, Zoom, Google тощо).

4. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Курс буде викладений у формі лекцій (16 год.) та практичних (6 год.)/практичних контактних занять (8 год.), організації самостійної роботи студентів (75 год.).

Під час викладання дисципліни використовуються наступні методи навчання: вербальні (лекція, пояснення, бесіда, дискусія), наочні (ілюстрація, демонстрація, приклад), практичні (аналіз кейсів, виконання практичних завдань, індивідуально-практичних робіт, тестів), а також інтерактивні техніки та методики.

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА РЕЙТИНГОВА СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання освітнього компоненту:

Методи поточного контролю: Проводиться з метою оцінювання результатів навчання протягом семестру і включає систематичний моніторинг навчальних досягнень здобувачів. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять у формі виконання

практичних завдань, розв'язання кейсів, проходження тестів та активної участі в обговореннях, в обсязі навчального матеріалу, визначеному для кожного заняття.

- *практичні задачі* (у письмовій роботі студенту необхідно показати і теоретичні знання, і вміння застосовувати їх для розв'язування конкретних задач, психологічних проблем);
- *контрольний тест* (набір стандартизованих завдань з визначеного матеріалу, який встановлює ступінь засвоєння його студентами);

Методи підсумкового контролю: Проводиться з метою оцінювання результатів навчання наприкінці семестру, відповідно до навчального плану у вигляді семестрового заліку, в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою дисципліни.

- *самостійна робота* (не оцінюється під час поточного контролю теми),
- *залік у формі тесту*

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю:

Блок 1

Практичні задачі 1. Максимальна оцінка за виконання практичної задачі становить 20 балів. **Оцінювання:**

- 0–4 бали – повнота охоплення (не менше 5 сфер).
- 0–6 бали – точність опису завдань і методів.
- 0–6 бали – якість аналізу (відмінності та спільне між сферами).
- 0–4 бали – оформлення (зрозумілість, наочність).

Підсумкова оцінка формується шляхом додавання балів, отриманих за кожен із чотирьох складових завдання. Для отримання максимального балу необхідно надати розгорнуту відповідь на всі задачі завдання відповідно до вказаних критеріїв.

Практична задача № 2, 3. Максимальна оцінка за виконання практичної задачі становить 20 балів. Завдання включає дві складові: присутність на занятті (максимум 10 балів) та активну участь в обговоренні (максимум 10 балів).

Присутність на занятті — до 10 балів:

- 10 балів — присутність на занятті протягом усього навчального часу.
- 5 балів — неповна присутність (запізнення або дострокове залишення заняття).
- 0 балів — відсутність на занятті.

Активна участь в обговоренні — до 10 балів. Оцінюється якість залученості студента до практичної роботи та групового обговорення.

- 10 балів — активна та ініціативна участь; глибокий аналіз, аргументовані висловлювання з опорою на теорію, здатність формулювати професійні висновки.
- 7–9 балів — регулярна участь; коректні відповіді, використання теоретичних положень, конструктивна взаємодія з групою.
- 4–6 балів — епізодична участь; переважно описові відповіді без розгорнутого аналізу.
- 0–3 бали — мінімальна або формальна участь; відсутність аргументації або аналізу.
- 0 балів — відсутність участі в обговоренні.

Підсумкова оцінка формується шляхом додавання балів, отриманих за кожен із двох складових завдання.

Форма підсумкового семестрового контролю:

Залік у формі тесту. Тест включає 40 питань, які орієнтовані на глибоке засвоєння матеріалу, що вивчається. Час виконання тестового завдання – 60 хв. Максимальна сума балів – 40 (1 бал за кожну правильну відповідь).

Самостійна робота. Оцінювання самостійно роботи здобувачів загалом не передбачено і є опціональною можливістю для особистого розширення та поглиблення тем освітнього компоненту.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Кількість балів	Максимальна кількість балів (сумарна)
Поточне оцінювання		
Практична задача 1	20	20
Практична задача 2, 3	20	40
		60
Підсумкове оцінювання з формою контролю залік		
Тест	40	40
		40
Сума балів		100

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Для оцінювання результатів навчання застосовується 100-бальна шкала оцінювання.

Сума балів	Оцінка ECTS	Національна оцінка	
		Екзамен	Залік
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)	
74-81	C	Добре (в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок)	
64-73	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)	
60-63	E	Задовільно (задовольняє мінімальні критерії)	
35-59	FX	Незадовільно (із можливістю повторного складання)	не зараховано
1-34	F	Незадовільно (із обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	

Блок 2

Практичні задачі 4, 6. Максимальна оцінка за виконання практичної задачі становить 15 балів. Оцінювання:

- 13–15 балів — завдання виконано повністю; здобувач демонструє розуміння теоретичних засад, здатність до аналізу, аргументовані висновки та коректне використання професійної термінології. Активно залучений(а) до обговорення та взаємодії.

- 10–12 балів — завдання виконано загалом коректно; показано базове розуміння матеріалу, наявний аналіз, проте висновки можуть бути недостатньо розгорнутими або не повністю аргументованими.
- 7–9 балів — завдання виконано частково; відповіді переважно описові, з обмеженим аналізом та поверхневим застосуванням теоретичних положень.
- 4–6 балів — мінімальне виконання завдання; фрагментарне розуміння матеріалу, відсутність чіткої логіки або професійних узагальнень.
- 0–3 бали — завдання не виконано або виконано формально; відсутні ознаки осмисленої роботи.

Практична задача № 5, 7. Максимальна оцінка за виконання практичної задачі становить 10 балів. Завдання включає дві складові: присутність на занятті (максимум 5 балів) та активну участь в обговоренні (максимум 5 балів).

Присутність на занятті — до 5 балів:

- 5 балів — присутність на занятті протягом усього навчального часу.
- 3 балів — неповна присутність (запізнення або дострокове залишення заняття).
- 0 балів — відсутність на занятті.

Активна участь в обговоренні — до 5 балів. Оцінюється якість залученості студента до практичної роботи та групового обговорення.

- 5 балів — активна та ініціативна участь; глибокий аналіз, аргументовані висловлювання з опорою на теорію, здатність формулювати професійні висновки.
- 4 бали — регулярна участь; коректні відповіді, використання теоретичних положень, конструктивна взаємодія з групою.
- 3 бали — епізодична участь; переважно описові відповіді без розгорнутого аналізу.
- 2 бали — мінімальна або формальна участь; відсутність аргументації або аналізу.
- 0 балів — відсутність участі в обговоренні.

Підсумкова оцінка формується шляхом додавання балів, отриманих за кожен із двох складових завдання.

Контрольний тест. Тест включає 10 питань, які орієнтовані на глибоке засвоєння матеріалу, що вивчається. Час виконання тестового завдання – 15 хв. Максимальна сума балів – 10 (1 бал за кожну правильну відповідь).

Форма підсумкового семестрового контролю:

Залік у формі тесту. Тест включає 10 питань, які орієнтовані на глибоке засвоєння матеріалу, що вивчається. Час виконання тестового завдання – 15 хв. Максимальна сума балів – 40 (4 бали за кожну правильну відповідь).

Самостійна робота. Оцінювання самостійно роботи здобувачів загалом не передбачено і є опціональною можливістю для особистого розширення та поглиблення тем освітнього компоненту.

Оцінювання окремих видів навчальної роботи

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Кількість балів	Максимальна кількість балів (сумарна)
Поточне оцінювання		
Практична задача 4, 6	15	30
Практична задача 5, 7	10	20

Підсумковий тест	10	10
		60
Підсумкове оцінювання з формою контролю залік		
Тест	40	40
		40
Сума балів		100

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Для оцінювання результатів навчання застосовується 100-бальна шкала оцінювання.

Сума балів	Оцінка ECTS	Національна оцінка	
		Екзамен	Залік
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)	
74-81	C	Добре (в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок)	
64-73	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)	
60-63	E	Задовільно (задовольняє мінімальні критерії)	
35-59	FX	Незадовільно (із можливістю повторного складання)	не зараховано
1-34	F	Незадовільно (із обов'язковим повторним вивченням дисципліни)	

6. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Блок 1

Тема 1. Кваліфікаційні характеристики професії психолога

1. Хто такий психолог у сучасному науковому та професійному розумінні?
2. Які основні кваліфікаційні вимоги до психолога в Україні та міжнародній практиці?
3. У чому різниця між психологом, психотерапевтом, психіатром і коучем?
4. Які компетентності формують професійний профіль психолога?
5. Які обмеження професійної діяльності психолога?

Тема 2. Сфери і види діяльності психолога

1. У яких основних сферах може працювати психолог (освіта, клініка, бізнес тощо)?
2. Чим відрізняється практична, наукова та прикладна діяльність психолога?
3. Які особливості роботи психолога в державному та приватному секторах?
4. Як змінюється роль психолога залежно від контексту діяльності?
5. Які ризики професійного вигорання притаманні різним сферам роботи?

Тема 3. Етичні принципи в роботі психолога

1. Які базові етичні принципи психологічної практики?
2. Що таке конфіденційність і які існують винятки з неї?
3. Як виглядає етичне контрагування з клієнтом?
4. У чому полягає принцип «не нашкодь» у психологічній роботі?
5. Як діяти психологу в етично складних або суперечливих ситуаціях?

Тема 4. Види і цілі психологічної допомоги

1. Які основні види психологічної допомоги існують?
2. Чим відрізняється консультування від психотерапії?
3. Які цілі може мати психологічна допомога на різних етапах роботи?
4. Як визначається запит клієнта і як він може змінюватися?
5. Які межі відповідальності психолога у процесі надання допомоги?

Блок 2

Тема 5. Особистісні якості психолога

1. Які особистісні якості є професійно значущими для психолога?
2. Чому важлива здатність до рефлексії у психологічній практиці?
3. Як особисті цінності психолога можуть впливати на роботу з клієнтом?
4. Що таке професійна зрілість психолога?
5. Які ризики неусвідомленого перенесення та контрперенесення?

Тема 6. Методи психотерапії з доведеною ефективністю

1. Що означає «доведена ефективність» у психотерапії?
2. Які методи психотерапії мають наукове підтвердження ефективності?
3. У чому особливості когнітивно-поведінкової терапії, психодинамічного та гуманістичного підходів?
4. Як психолог обирає метод роботи відповідно до запиту клієнта?
5. Які етичні вимоги до використання психотерапевтичних методів?

Тема 7. Види діяльності психолога

1. Які основні види професійної діяльності психолога?
2. Чим відрізняється індивідуальна, групова та сімейна робота?
3. Які особливості діагностичної діяльності психолога?
4. Як поєднуються різні види діяльності в реальній практиці?
5. Які професійні межі необхідно дотримуватися при суміщенні ролей психолога?

Тема 8. Початок психологічної практики

1. Що означає «початок психологічної практики» з професійної та етичної точки зору?
2. Які мінімальні умови необхідні для початку приватної психологічної практики?
3. Роль освіти, супервізії та особистої терапії на старті практики.
4. Як виглядає перший контакт з клієнтом і які його завдання?
5. Що таке психологічний контракт і які його обов'язкові складові?

7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

Блок 1.

Підручники, навчальні посібники, методичні роботи, інформаційні ресурси:

1. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 1 Професії працівників, що є загальними для всіх видів економічної діяльності. Розділ 1 Професії керівників, професіоналів, фахівців та технічних службовців. Видання третє, доповнене та перепрацьоване. Із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства соціальної політики N 951 від 22.09.2015. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0336203-04#Text>
2. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 78 Охорона здоров'я. Із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства охорони здоров'я № 138 від 25.01.2023. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va117282-02#Text>
3. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 80 Соціальні послуги. Згідно з Наказом Міністерства соціальної політики N 518 від 29.03.2017. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0518739-17#n11>
4. Наказ Міністерства охорони здоров'я № 199 від 15.04.2008. Про затвердження Порядку застосування методів психологічного і психотерапевтичного впливу <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0577-08#Text>
5. Наказ Міністерства освіти і науки №509 від 22.05.2018. Про затвердження Положення про психологічну службу у системі освіти України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0885-18#Text>
6. Наказ Міністерства охорони здоров'я № 2118 від 13.12.2023. Про організацію надання психосоціальної допомоги населенню. [Про організацію надання психосо... | від 13.12.2023 № 2118 \(rada.gov.ua\)](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z02118-23#Text)
7. Етичний кодекс психолога Національної психологічної асоціації. Ред. Н. Коржова. 2021. https://www.npa-ua.org/files/ugd/86d9b8_91576161f5464bc2a8b1fa49dc327fd4.pdf
8. Рекомендації та зауваження щодо висвітлення психологами, публічними особами та ЗМІ тем жорстокого поведіння, злочинів проти сексуальної недоторканності особистості та інших злочинів у період війни. Етична комісія Національної психологічної асоціації. 2022. https://www.npa-ua.org/files/ugd/86d9b8_ea36762945a840c29c1de53b7ea5a232.pdf
9. Сергієнко Н. П. Загальна психологія. Вступ до спеціальності. Текст лекцій. Харків: Національний університет цивільного захисту України, 2018. 41 с. <http://29yjmo6.257.cz/bitstream/123456789/7396/1/%D0%92%D1%81%D1%82%D1%83%D0%BF%20%D0%B4%D0%BE%20%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%20%28%D1%82%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D0%B9%29%202018.pdf>
10. Матеріали Національної психологічної асоціації України. <https://www.npa-ua.org/>

Блок 2.

Підручники, навчальні посібники, методичні роботи, інформаційні ресурси:

1. Цільмак О. М. Класифікація професійно важливих якостей психолога-консультанта. — Юридична психологія. 2020. № 2 (27). <https://doi.org/10.33270/03202702.17>
2. Кобилянська Т. В. Особистісні та професійно важливі якості майбутнього психолога. <https://seanewdim.com/wp-content/uploads/2021/04/Personal-and-professionally-important-qualities-of-the-future-psychologist-T.-V.-Kobylianska.pdf>
3. Федан О.В. Особливості автентичності практичного психолога: теоретичний аналіз. Теоретичні і прикладні проблеми психології. Збірник наукових праць. – Светловодськ. - No3 (38). – 2015. - С. 493-500

4. Перелік методів психотерапії з доведеною ефективністю.
<https://ips.ligazakon.net/document/RE41474>
5. Мушкевич М. І. Основи психотерапії : навч. посіб / М. І. Мушкевич, С. Є. Чагарна ; за ред. М. І. Мушкевич. – Вид. 3-тє. – Луцьк : Вежа-Друк, 2017. – 420 с.
6. Біла О.Г. Соціально-психологічні детермінанти особистісного становлення психолога-практика //Проблеми загальної та педагогічної психології: Збірник наук. пр. Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України /Заред. С.Д. Максименка.— К.: ГНОЗІС, 2003. - ТУ. - 4.6. - С. 18-22.
7. Мельник Ю., Шаргородська С. Організаційно-методичні аспекти діяльності практичного психолога//Психологічна газета, 2008, №4.
8. Основи практичної психології/В. Панок, Т. Титаренко, Н. Чепелева та ін.: Підручник. – К., 2006.
9. Верко С.С. Психолог в організації: «за» і «проти» //Актуальні проблеми психології: Соціальна психологія. Психологія управління. Організаційна психологія. - Т. 4. - К.: Інститут психології ім. Г.С. Костюка, 2002. - С. 207-211.